

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

PROTOKOL

ZA PROVEDBU AKCIJA ČIŠĆENJA MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA OD MORSKOG OTPADA NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

travanj 2021.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. POJAŠNJENJE POJMOVA	3
2. ORGANIZACIJA AKCIJA ČIŠĆENJA OTPADA IZ MORA	4
2.1. Identifikacija dionika	4
2.2. Ishodovanje potrebnih suglasnosti	6
2.3. Okvir djelovanja nadležnog komunalnog poduzeća	8
2.4. Odabir lokacije za uklanjanje otpada iz mora	8
2.5. Određivanje razdoblja pogodnih za provedbu akcija čišćenja	9
2.6. Ljudski resursi	10
2.7. Potrebna oprema	11
2.8. Logistički aspekti vezani uz ručak i osvježenje za sudionike	12
2.9. Očekivani troškovi u provedbi akcija čišćenja otpada iz mora	12
2.10. Motiviranje volontera i promocija akcija čišćenja	14
3. PROVEDBA AKCIJA ČIŠĆENJA OTPADA IZ MORA	15
3.1. Izrada plana akcije čišćenja i dostava plana sudionicima	15
3.2. Načini prikupljanja otpada	16
3.3. Pregled i razdvajanje prikupljenog morskog otpada tijekom akcija čišćenja plaža	17
3.5. Postupanje s prikupljenim otpadom	23
4. OBRADA PODATAKA NAKON PROVEDBE AKCIJA	23
DODATAK I.- ZAKONODAVNI OKVIR	24
DODATAK II. - PRIMJERI DOBRE PRAKSE	25

UVOD

Učinkovito upravljanje resursima morskog ekosustava okosnica je održivog razvoja svake moderne primorske zemlje. No, istovremeno diljem svijeta svjedočimo smanjenju bioraznolikosti morskih ekosustava kao posljedice promjena u korištenju obale i mora te prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa, što u konačnici dovodi do narušavanja dobrog stanja morskih ekosustava (Globalno izvješće o procjeni <https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>). Jadransko more je, kao mnoga druga svjetska mora, izloženo brojnim pritiscima koji su posljedica rastućih pritisaka brojnih gospodarskih sektora (ribarstvo, turizam, pomorstvo i dr.). Pri tom se ograničavanjem utjecaja pritisaka na okoliš i ublažavanjem njihovih posljedica nastoji upravljati strateški, uz primjenu i uvažavanje ujednačenog i znanstveno utemeljenog pristupa upravljanja gospodarskim razvojem mora koji poštuje cjelovitost ekosustava.

Kako bi se pritisci na morske ekosustave izbjegli, odnosno što više ograničili, Europska unija (EU) je donijela niz politika i akata u svrhu usklađenja načina upravljanja morskim resursima. Ti akti i politike prepoznaju izradu strateških dokumenata za upravljanje morskim okolišem kao i morske prostorne planove kao osnovne instrumente za postizanje i očuvanje dobrog stanja okoliša prema načelima održivog upravljanja.

U Republici Hrvatskoj, u okviru provedbe relevantnih EU politika znatni napor uložen je u izradu i ažuriranje pripremnih dokumenata i akcijskih programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem RH u periodu od 2012. do 2020. godine. U okviru izrade i donošenja navedenih dokumenata, VRH donijela je i Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (Narodne Novine 97/17).

Prepoznajući ozbiljnost pritiska otpada na otpornost i dobar status morskih ekosustava kreirane su specifične mjere za unaprjeđenje sustava upravljanja morskim otpadom (Poglavlje 3.3. Mjera) u okviru kojih je definirana mjera **3.3.3. Prikupljati otpad u moru putem ronilačkih akcija i putem kočarenja**. Za potrebe ujednačene provedbe ove mjere u Republici Hrvatskoj Ministarstvo je donijelo ovaj Protokol.

Morski otpad identificiran je kao iznimno snažan pritisak na održivost morskih ekosustava. Važno je naglasiti da je upravljanje morskim otpadom nužno povezano s gospodarenjem otpadom na kopnu. Ljudske aktivnosti na obali uzrokuju čak 79% unosa plastičnog otpada u more što je rezultat neodgovarajuće i loše prakse gospodarenja otpadom na kopnu, turizma i rekreacijskih aktivnosti. Osim problema s kojima se Hrvatska suočava kad je u pitanju gospodarenje otpadom, posebice velik izazov predstavlja gospodarenje plastičnim otpadom, a upravo je plastični otpad najučestalija vrsta otpada koja se prikuplja putem akcija čišćenja plaža, ronilačkih akcija i putem kočarenja.

Protokol je namijenjen fizičkim i pravnim osobama te tijelima javne vlasti koji imaju namjeru provoditi i/ili financirati provođenje akcija čišćenja otpada iz mora putem akcija čišćenja podmorja ronjenjem, akcija čišćenja podmorja kočarenjem i akcija čišćenja plaža.

Cilj ovog Protokola jest pružiti smjernice za organizaciju i provedbu navedenih akcija čišćenja otpada iz mora te dati smjernice za provedbu monitoringa i obrade podataka koji se odnose na količine i vrste prikupljenog morskog otpada.

Protokol je podijeljen u **4 poglavlja**: Pojašnjenje pojmova, Organizacija akcija čišćenja, Provedba akcija čišćenja, Obrada podataka po obavljenim akcijama čišćenja te sadrži pripadajuće Dodatke: Zakonodavni okvir i Pregled dobrih praksi.

Zakonodavni okvir relevantan za provedbu akcija čišćenja morskog otpada obuhvaća međunarodne i nacionalne propise te uređuje pitanja načela u gospodarenju otpadom u moru i na kopnu. Norme obiju razina pretpostavljaju gospodarenje otpadom na način da se spriječi unos otpada u morski ekosustav, čime bi se značajno smanjio rizik negativnog utjecaja na morska staništa, morske organizme, gospodarske djelatnosti kao što su turizam, ribarstvo, pomorstvo i sl. Detaljan pregled normativnog okvira nalazi se u Dodatku I. ovog Protokola.

Dodatak II. sadrži pregled dobrih praksi na razini EU u cilju mogućeg unaprijeđena i nadogradnje u predstojećem razdoblju.

1. POJAŠNJENJE POJMOVA

Ovim Protokolom uređuju se načini provođenja akcija čišćenja otpada iz mora na plažama, akcije čišćenja otpada iz mora ronjenjem te akcije čišćenja otpada iz mora koćarenjem.

U smislu i za potrebe ovog Protokola :

ORGANIZATOR AKCIJE ČIŠĆENJA- pravna ili fizička osoba koja inicira, provodi i/ili nadgleda akcije čišćenja otpada iz mora ili s obale

PROVODITELJI AKCIJE - fizičke i pravne osobe koje provode radnje uklanjanja otpada iz mora ili s obale na odabranoj lokaciji u određenom vremenu

RONJENJE - uklanjanje otpada iz mora korištenjem SCUBA opreme

KOĆARENJE - prikupljanje otpada povlačenjem povlačne mreže koće po morskom dnu

PLAŽA – prostor uz sam rub mora najčešće pješčani ili kameniti na kojem se provodi akcija čišćenja

SUDIONICI - fizičke osobe koje svojim radnjama sudjeluju u akcijama čišćenja

LOKACIJA ČIŠĆENJA- identificirano područje na kojem se planira provesti akcija uklanjanja otpada

MJESTO SKLADIŠTENJA OTPADA- utvrđena lokacija skladištenja prikupljenog otpada potvrđena od strane nadležne JLS

NADLEŽNO KOMUNALNO PODUZEĆE- poduzeće koje je nadležno za gospodarenje otpadom na lokaciji provedbe akcije čišćenja i posjeduje valjane dozvole

MJESTO PREUZIMANJA OTPADA- lokacija na kojoj nadležno komunalno poduzeće prihvaća uklonjeni otpad s plaža i podmorja

DOKAZ O PREUZETOM OTPADU- službena i ovjerena potvrda izdana od strane ovlaštenog komunalnog poduzeća o preuzimanju uklonjenog otpada

PROSTORNI OBUHVAT PROTOKOLA: Ovaj Protokol primjenjuje se na akcije čišćenja organizirane na obalnom području Republike Hrvatske što obuhvaća kopneni prostor u doseg naplavlivanja morskog otpada i područja rizika njegove akumulacije i vanjske granice teritorijalnog mora.

Ovaj Protokol primjenjuje se na akcije čišćenja organizirane i na području teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

2. ORGANIZACIJA AKCIJA ČIŠĆENJA OTPADA IZ MORA

Prilikom organiziranja akcija čišćenja otpada iz mora potrebna je priprema koja obuhvaća prikupljanje i utvrđivanje činjenica koje se odnose na: identifikaciju dionika važnih za ostvarenje akcije, utvrđivanje osoba koje ću sudjelovati u samoj akciji, lokaciju akcije, obveze komunalnog poduzeća nadležnog za gospodarenje otpadom na odabranoj lokaciji, vrijeme provedbe akcije, opremu potrebnu za izvršavanje akcije, financijske okvire za provedbu. Ovo poglavlje donosi upute vezano za gore navedene segmente koje treba predvidjeti i utvrditi.

S obzirom da su predmet ovog Protokola tri različita tipa akcija, navedeni segmenti u organizaciji razlikuju se u odnosu na planiranje provedbe akcije čišćenja otpada iz mora na plažama, akcije čišćenja otpada iz mora ronjenjem ili pak kočarenjem.

2.1. Identifikacija dionika

U pripremi i provedbi akcija čišćenja plaža potrebno je uključiti one dionike koji su potrebni da se kvalitetno identificira i opravda lokacija te način provedbe planirane akcije, bilo odobrenjem koje se temelji na važećim nacionalnim propisima bilo stručnim ili lokalnim znanjem i iskustvom. Prepoznavanjem i uključivanjem dionika iz raznih sektora kroz provođenje akcija čišćenja utječe se na učinkovitiju provedbu akcija, ali i na razinu svijesti šire javnosti o štetnostima otpada na morski okoliš. Kroz same akcije dionici bi trebali osvijestiti načela dobrog gospodarenja otpadom te utvrditi temelje za kontinuirane aktivnosti čišćenja onečišćenih lokacija na moru i obali i utvrditi mehanizam komunikacije o toj problematici s nadležnim tijelima. Osobitu pažnju u organizaciji i provedbi akcija treba posvetiti uključivanju lokalnog stanovništva, bilo kroz formalna tijela, uključivanjem službenika nadležnih službi, bilo kroz oblike udruživanja građana. Naime, lokalna zajednica može pružiti konkretne i praktične informacije i savjete za provedbu akcija. Time se ostvaruje ozračje suradnje i partnerstva organizatora akcije, nadležnih službi i građana koji ujedinjeni kroz akciju čišćenja donose dobrobiti lokalne zajednice. Važna karika svake akcije jesu ljudski resursi s posebnim naglaskom na volonterima u akcijama. Naime poticanje uključivanja volontera te provedbom dobro organiziranih akcija osigurava se daljnja motiviranost neke lokalne zajednice za praćenjem onečišćenosti morskog okoliša, stanja u morskom okolišu i djelovanjem kada se za tim pokaže potreba.

Mogući dionici s kojima se može ostvariti suradnja u planiranju i provedbi akcija navedeni su u tablici 1.

Tablica 1: Mogući dionici s kojima se može ostvariti suradnja u planiranju i provedbi akcija

DIONIČAR	VRSTA AKCIJE (čišćenje plaža, ronilačke akcije, koćarenje)	ZAKONSKA OBVEZA UKLJUČIVANJA (DA/NE)	NAČIN UKLJUČIVANJA	STADIJ U KOJEM SE PREPORUČUJE UKLJUČITI DIONIČARA
Nadležno/a tijelo/a u jedinici lokalne samouprave	Sve	Da	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje i izvještavanje
Javna ustanova nadležna za upravljanje područjem ukoliko je zaštićeno sukladno Zakonu o zaštiti prirode	Sve	Da	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje, provedba i izvještavanje
Ovlaštenik koncesije, ukoliko je plaža predmet koncesijskog ugovora	Akcije čišćenja plaža i ronilačke akcije	Da	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje
Nadležno komunalno poduzeće za gospodarenje otpadom	sve	Da	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje, provedba i izvještavanje
Organizacije civilnog društva koje djeluju na području	sve	Ne	Uobičajenim načinom komunikacije, e-mail/telefon	Planiranje i provedba

provedbe akcija,				
Predstavnici stručne i akademske zajednice ukoliko se radi o osjetljivom području	sve	Ne	Uobičajenim načinom komunikacije, e-mail/telefon	Planiranje i provedba
Nadležna lučka kapetanija	Ronilačke akcije	Da	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje i izvještavanje
Nadležna lučka uprava	Ronilačke akcije	Da, ukoliko se provodi na području morske luke	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje i izvještavanje
Policija	sve	Da, ukoliko je broj okupljenih ljudi to zahtijeva	Službenim dopisom/ zahtjevom za suglasnost	Planiranje i provedba
Volonteri/građani	sve	Ne	Uobičajeni načini komunikacije	Planiranje i provedba

NAPOMENA: za vrijeme globalne pandemije uzrokovane COVID-19 virusom za svaku akciju potrebno je ishodovati suglasnost Stožera civilne zaštite RH.

2.2. Ishodovanje potrebnih suglasnosti

Za provedbu bilo koje akcije čišćenja otpada iz mora pretpostavlja se pribavljanje dozvola nadležnih tijela ovisno o lokaciji provedbe akcije i karakteristikama same akcije.

Glede posebnih suglasnosti za provedbu akcija čišćenja otpada iz mora koćarenjem, pretpostavlja se valjana dozvola za obavljanje određenog tipa ribolova sukladno Zakonu o morskom ribarstvu uvažavajući poštivanje vremena lovostaja i dozvoljenih ribolovnih zona za plovilo kojim se provodi akcija.

DIONIK	VRSTA AKCIJE (čišćenje plaža, ronilačke akcije, kočarenje)	VRIJEME POTREBNO ZA ISHODOVANJE SUGLASNOSTI	OBVEZE PLAĆANJA	TEMELJ
Nadležna tijela / upravni odjeli u jedinici lokalne samouprave	Sve	8-30 dana	/	Zakon o održivom gospodarenju otpadom
Javna ustanova nadležna za upravljanje područjem ukoliko je zaštićeno sukladno Zakonu o zaštiti prirode	Sve	8-15 dana	/	Zakon o zaštiti prirode/ unutarnji akti JU
Ovlaštenik koncesije, ukoliko je plaža predmet koncesijskog ugovora	Akcije čišćenja plaža i ronilačke akcije	8-30 dana	/	Koncesijski ugovor
Nadležno komunalno poduzeće za prikupljanje otpada	sve	1-8 dana	/	Zakon o održivom gospodarenju otpadom i pod zakonski akti
Predstavnike lučke kapetanije	Ronilačke akcije	8-15 dana	35 kuna	Pomorski zakonik
Nadležna lučka uprava	Ronilačke akcije	8-15 dana	/	
Policija	sve	8-15 dana	/	Zakon o javnom okupljanju

2.3. Okvir djelovanja nadležnog komunalnog poduzeća

Nadležno komunalno poduzeće obvezno je preuzeti i predati na odgovarajuće mjesto prikupljene vrste otpada sukladno važećem propisu koji uređuje održivo gospodarenje otpadom, a troškove snosi nadležna JLS. Po preuzimanju komunalno poduzeće izdaje potvrdu o preuzetom otpadu.

2.4. Odabir lokacije za uklanjanje otpada iz mora

Pretpostavka održavanja svake od tri tipa akcija čišćenja u okviru ovog Protokola jest odabir dobre lokacije koja ovakvu akciju treba. Iako je Planom gospodarenja otpadom RH predviđeno da će se utvrditi lokacije onečišćene otpadom u praksi se pokazuje kako je riječ o iznimno zahtjevnom postupku s obzirom na veličinu područja i potrebne ljudske i financijske resurse, pa u tom smislu postoji još puno prostora za daljnje identificiranje rizično ugroženih lokacija te podatke s terena o lokacijama na kojima je zatečen morski otpad, kako bi se ustanovile odgovarajuće nacionalne baze podataka. Ovo je posebice složeno u dinamičnom morskom okolišu gdje otpad nije statičan već putuje morskim strujama, valovima i vjetrom, a ujedno se nalazi pod površinom mora. Ostavljajući na slobodan izbor organizatorima akcija čišćenja odabir lokacije po saznanjima „s terena“ ovaj Protokol donosi minimalne kriterije koje predložene lokacije za čišćenjeorskog otpada trebaju zadovoljiti kako bi se prikupljeni podaci o morskom otpadu mogli dalje koristiti u popunjavanju nacionalne baze podataka o morskom otpadu u RH i kreiranju cjelovite slike stanja/opterećenja morskim otpadom u obalnom području Republike Hrvatske.

Naime, za sve tipove akcija važno je da je lokacija u određenom stupnju onečišćena otpadom bilo povremeno bilo trajno. Nadalje, izloženost morskim strujama koje pogoduju nakupljanju otpada na nekoj lokaciji važan je kriterij koji bi u budućnosti mogao predstavljati početni korak u sprečavanju onečišćenja stoga ga je važno uzeti u obzir prilikom planiranja, koliko god bilo moguće. Frekvencija ljudskih aktivnosti kao i učestalost redovnog čišćenja i održavanja lokacije mimo predložene akcije bitan je kriterij koji će pružiti uvid o uzročno-posljedičnim vezama otpada i utjecati na kreiranje budućih mjera smanjenje nastanka otpada. Također je potrebno uzeti u obzir i niz kriterija koji se odnose na karakteristike lokacije koja se čisti, a to je postoji li posebna zaštita područja, kakva je dostupnost područja, koji je sastav plaže/morskog dna.

Za provedbu akcija čišćenja plaža potrebno je utvrditi lokaciju s obzirom na sve navedene kriterije. Za ronilačke akcije važno je uzeti u obzir i izbjegavanje plovnih puteva te osiguravanje područja od brodova, zbog sigurnosti ronionca. Također, važno je uzeti u obzir i maksimalnu dubinu lokacije. Na dubinama preko 12 m provođenje akcija je otežano zbog bržeg zamaranja ronionca nošenjem otpada na većoj dubini i nemogućnosti višekratnog izlaženja na površinu tijekom jednog zarona. Za provedbu akcija prikupljanjaorskog otpada koćarenjem potrebno je utvrditi lokaciju s obzirom na navedene parametre uz poštivanje ribolovne zone u kojima je brodu dozvoljen ribolov, vrijeme dopuštenog lova (lovostaj) i uobičajenu rutu odabranog broda.

Potrebno je posebnu pažnju u odabiru lokacije čišćenja posvetiti prikupljanju informacija od lokalne zajednice. Naime, osim praktičnih savjeta i realnih uvida u stanje nekog područja na ovaj način mogu se prikupiti vrijedne informacije o prethodnim čišćenjima odabrane lokacije ili tradicionalnim akcijama koje se već provode, uobičajenim količinama otpada na odabranoj lokaciji, posebnim izazovima nekih mikrolokacija (ovo posebice vrijedi za ronilačke akcije), izloženost jugu ili drugim vjetrovima.

2.5. Određivanje razdoblja pogodnih za provedbu akcija čišćenja

Za svaki od tipova akcija čišćenja obuhvaćenih ovim protokolom postoje posebnosti u utvrđivanju vremena provedbe.

Tako je za provedbu akcija čišćenja plaže potrebno utvrditi vrijeme akcije van turističke sezone (koja u pravilu traje u periodu od 1.6. do 15.09., pa u tom periodu ne treba planirati akcije čišćenja) te van uobičajenog vremena čišćenja ukoliko se lokacija periodično održava od strane JLS. Naime, veći dio plaža na Jadranu se ljeti redovno održava i čisti od strane JLS i/ili koncesionara te ne postoji izražena potreba za akcijama čišćenja. Ono što može biti važan indikator u odluci o vremenu čišćenja je i izloženost plaže jugu, stoga je uputno planirati čišćenje takve lokacije neposredno nakon snažnijeg vjetra.

Za provedbu ronilačkih akcija čišćenja otpada iz mora potrebno je utvrditi vrijeme akcije izbjegavajući vremenske prilike koje mogu ugroziti sigurnost sudionika (vjetar, valovi, jake struje i hladnoća) te vanjske okolnosti uvjetovanje ljudskim radnjama primjerice gušći nautički promet.

Za provedbu akcija prikupljanja morskog otpada kočarenjem potrebno je utvrditi vrijeme akcije van vremena lovostaja.

Vremenske neprilike mogu utjecati na odabrano vrijeme provođenja akcije, stoga je tu komponentu potrebno predvidjeti prilikom traženja obveznih suglasnosti. Naime, uputno je uvijek staviti rezervni datum u zahtjevu u slučaju nemogućnosti provedbe akcije. Tako se skraćuje vrijeme ponovnih traženja suglasnosti i omogućuje fleksibilnije upravljanje vremenom i ljudskim resursima.

Prilikom planiranja vremena treba uzeti u obzir činjenicu da komunalna poduzeća ne rade vikendom i da će možda biti potrebno uložiti dodatan napor u koordiniranju odvoza prikupljenog otpada.

Konačno, važno je napomenuti kako za bilo koju akciju koja se odabere važno je odabrati vrijeme koje odabranim sudionicima odgovara. Tako, ukoliko imamo volonterske akcije, biramo neradne dane ili pak simbolične dane koji bi posebno motivirali sudionike na sudjelovanje (primjerice dan općine/grada, nacionalni praznici, dani zaštite okoliša ili mora, svjetski dani zaštite okoliša poput Dana planete Zemlje i sl.).

2.6. Ljudski resursi

Ljudski resursi potrebni za organizaciju i provedbu akcija čišćenja ovisiti će o broju sudionika, dostupnosti lokacije i količini očekivanog otpada. Organizacija ovakvih akcija obuhvaća cijeli spektar administrativnih i logističkih zadataka koje je potrebno obaviti prije, tijekom i nakon provedbe akcija. Zadaci uključuju:

- pribavljanje potrebnih suglasnosti
- osiguravanje potrebne opreme
- identificiranje i komunikacija prema sudionicima akcije
- organiziranje prihvata otpada od strane komunalnog poduzeća
- organiziranje osvježenja/ručka za sudionike akcije
- organiziranje smještaja sudionika
- organiziranje dodatnih usluga poput najma brodice, itd.
- pisanje izvještaja o provedenim akcijama.

Za organizaciju i provedbu akcija čišćenja plaža moguće je opredijeliti se za dva pristupa: kontrolirani krug sudionika i volonterska akcija.

Ukoliko je odabrana metoda provedbe akcije čišćenja plaža s uskim krugom sudionika preporučuje se za svakih 100 m duljine plaže angažirati minimalno 7 ljudi.

Ukoliko je odabrana metoda provedbe volonterske akcije na koju se poziva veći broj građana potrebno je osigurati minimalno 5 sudionika organizatora koji logistički upravljaju akcijom i organiziraju rad na terenu na 25 sudionika volontera.

Kod ronilačkih akcija čišćenja važno je definirati i razdijeliti sljedeće uloge:

- koordinator akcije – odgovoran za cjelokupno planiranje i koordinaciju akcije na terenu, kontaktiranje nadležnih institucija i komunikaciju s istima
- voditelj ronjenja – odgovoran za dnevnik ronjenja, plan ronjenja (maksimalno vrijeme i dubina zarona, mikrolokacije zarona), raspodjelu ronioca po grupama ovisno o iskustvu pojedinaca
- ronionci – prikupljaju otpad na morskom dnu i predaju ga osobama na brodu / kopnu zaduženim za preuzimanje otpada
- podrška s kopna - osobe na brodu i/ili kopnu zadužene za prihvaćanje otpada od ronioca
- voditelj brodice – osoba koja vozi brod s ronioncima do lokacije i/ili brod za preuzimanje otpada od ronioca i odvoz do kopna.

Broj osoba koje su zadužene za ove uloge ovisi o ukupnom broju sudionika, odnosno složenosti same akcije čišćenja. Potrebno je imati na umu da na svakih 5 ronioca budu i minimalno dvije osobe koje pružaju podršku u smislu preuzimanja otpada od ronioca. Za organizatora akcija je iznimno važno da unaprijed ima informaciju o broju sudionika kako bi mogao organizirati cijelu logističku podršku koja kod ovakvih akcija može biti vrlo složena. Prilikom organizacije akcija treba imati na umu i definiranje osoba za obavljanje cijelog niza ostalih popratnih zaduženja (organizacija osvježenja, fotografiranje i sl.).

Za organizaciju i provedbu čišćenja otpada iz mora kočarenjem potrebna je uobičajena flota na koći (minimalno 2 ribara) i 2 osobe organizatora akcije koje će odraditi prihvata i pregled i razvrstavanje otpada na kopnu i koordinirati odvoz otpada s nadležnim komunalnim poduzećem.

2.7. Potrebna oprema

Svaka akcija čišćenja podrazumijeva osiguravanje minimalne opreme koja će pružiti sigurnost sudionicima akcija i okvire da se sve radnje predviđene akcijom ostvare.

Tako je za provedbu akcija čišćenja plaža potrebno osigurati minimalno sljedeće:

- zaštitne rukavice za sudionike,
- vreće za odvojeno prikupljanje otpada (uobičajene vreće u raznim bojama za razne vrste otpada),
- konopce,
- alat ovisno o terenu (grablje, lopate, ...)
- osvježenje tijekom akcije,
- zaštitu od sunca u vidu zaklona za sudionike,
- pribor za pisanje,
- višekratne čaše i pribor za jelo,
- dezinficijens za ruke,
- prva pomoć.

Za provedbu ronilačkih akcija čišćenja otpada iz mora potrebno je osigurati sljedeću opremu:

- ronilačka oprema za sve sudionike, uključujući boce sa zrakom i plutaču za označavanje mjesta ronjenja
- ronilačka prva pomoć
- radne rukavice

- mrežaste vreće za sakupljanje otpada pod morem,
- konop i „padobran“ za izvlačenje glomaznog otpada,
- manja plovila za izvlačenje otpada (po mogućnosti na vesla zbog sigurnosti ronioca),
- brod za prijevoz ronioca i/ili pristup moru u slučaju ronjenja s kopna
- osvježenje za sudionike,
- punkt za zaklon za sudionike i opremu,
- kontejner za odlaganje prikupljenog otpada

Za provedbu čišćenja otpada iz mora kočarenjem mora potrebno je osigurati minimalno sljedeću opremu:

- vreće za odvojeno prikupljanje otpada na koći u cilju daljnjeg sortiranja na kopnu
- mjesto za preuzimanje otpada.

2.8. Logistički aspekti vezani uz ručak i osvježenje za sudionike

S obzirom da jednokratna plastika predstavlja najveći udio plastičnog otpada iz mora, preporuka je da se ovakve akcije organiziraju na način da se primjenjuje princip prevencije stvaranja otpada. Odnosno, da se tijekom akcije sudionici educiraju o negativnim učincima plastike i načinima izbjegavanja korištenja jednokratne plastike tako da se npr. omogući korištenje višekratnog pribora za jelo i piće tijekom akcije. Štoviše, sudionike se može pozvati, prilikom planiranja akcije, da ponesu svoje višekratne posude i pribor za jelo ukoliko se procijeni primjenjivim (primjerice, kod uključivanja eko-škola). Na ovaj se način pokazuje na koji je način moguće provesti neku aktivnost bez stvaranja dodatnog otpada.

2.9. Očekivani troškovi u provedbi akcija čišćenja otpada iz mora

Važno je imati na umu da niti isključivo volonterske akcije nisu apsolutno bez troškova. Ovisno o tipu akcije, lokaciji, broju sudionika varirat će cijena materijalnih troškova koju organizatori trebaju pokriti. Osim direktnih troškova kod većih akcija značajni su i troškovi rada na planiranju i koordinaciji te kasnijem knjiženju troškova i izvještavanju ukoliko je riječ o projektnim aktivnostima. Obavljanje ovih koordinacijskih i administrativnih poslova na volonterskoj razini zahtjeva visok stupanj motivacije koji se teško dugoročno održava. U nastavku slijedi pregled direktnih troškova pojedinih tipova akcija čišćenja.

Provedbom akcije čišćenja otpada iz mora na plažama mogu se očekivati sljedeći troškovi čiji iznos može značajno varirati ovisno o lokaciji na kojoj se provodi akcija:

- vreće za prikupljanje otpada (30kn po paketu, minimalno 3 paketa),
- rukavice za čišćenje (20kn par, prema broju sudionika)

-osvježenje/ručak za sve sudionike (do 100 kn po osobi).

Provedbom akcije čišćenja otpada iz mora ronjenjem mogu se očekivati sljedeći troškovi čiji iznos može značajno varirati ovisno o lokaciji na kojoj se provodi akcija:

-vreće za prikupljanje otpada (30kn po paketu, minimalno 3 paketa),

-osvježenje/ručak za sve sudionike (do 100 kn po osobi),

-punjenje i najam ronilačkih boca (40 kuna po boci najam te 3 kune po litri zraka za punjenje),

-najam ronilačke opreme (150 kuna po osobi),

-najam ronilačkog broda i goriva (oko 700 kn dan za 6 ronioca),

-putovanje sudionika do lokacije te njihov smještaj u slučaju veće udaljenosti (promjenjivo ovisno o lokaciji).

Kako je kod ronjenja riječ o složenoj logistici i nužnosti korištenja brodova te skupe ronilačke opreme ukupni realni troškovi mogu biti značajni i stoga same akcije najčešće neprovedive. Međutim, kod provođenja akcija sudionici često koriste vlastitu ronilačku opremu, sami pokrivaju trošak svog dolaska na lokaciju, ronilački klubovi, centri i predstavnici lokalne zajednice bez naknade ustupaju brodove, restorani daju povoljnije cijene za osvježenje sudionika, uključuju se vanjski sponzori i slično. Procijenjena vrijednost volonterskog rada u RH je 33 kn sat, međutim kod ronjenja riječ je o složenoj aktivnosti koja iziskuje određene vještine i znanja te uključuje fizički napor pa se cijena ovog tipa volonterskog rada može ocijeniti kao znatno veća. Zbog svega navedenog volonterski doprinos u provedbi ronilačkih akcija čišćenja je iznimno značajan i zapravo je osnova za provedbu akcija. Najčešći motivatori sudionika su doprinos očuvanju podmorja, čišći okoliš za lokalnu zajednicu i posjetitelje, druženje s ljudima koji dijele strast za ronjenjem. Važno je u budućnosti održati motivaciju za organizaciju i provedbu ovih akcija, njegovati i nagrađivati volonterski duh i zajedništvo te težiti pokrivanju što većeg dijela ranije navedenih troškova akcija. Minimum troškova koje je neophodno planirati su vreće za otpad, gorivo za brod, punjenje boca i osvježenje za sudionike. Iako organizacije civilnog društva i klubovi najčešće ne očekuju naknade za organizaciju ovakvih događanja, donacije kojima bi pokrili troškove održavanja opreme, struje, održavanja broda, najma prostorija i sl. svakako olakšavaju njihov rad i potiču motivaciju za buduće slične akcije. Nagrada sudionicima akcija može biti organiziran uron na neku lijepu ronilačku lokaciju, majica i sl. promotivni materijal, uokvirena zahvalnica ili barem usmena zahvala predstavnika lokalne zajednice i organizatora akcije.

Za provedbu akcije čišćenja otpada iz mora koćarenjem, a pod uvjetom da se plovilo s posadom se ne iznajmljuje već se otpad prikuplja u okviru redovnog rada potrebno je osigurati maksimalno 2500,00 kn.

Navedeni troškovi obuhvaćaju troškove logistike :

-prijevoz 2 osoba organizatora do mjesta iskrcanja otpada

- smještaj 2 osobe organizatora za vrijeme provedbe akcije
- vreće za odvojeno prikupljanje otpada.

2.10. Motiviranje volontera i promocija akcija čišćenja

Nakon što su prezentirani obvezni uvjeti koje je potrebno zadovoljiti za provođenje akcija čišćenja, uputno je promišljati i o širem društvenom dosegu samih akcija. Društveni utjecaj akcija postiže se uključivanjem volontera i medijskom promocijom.

Motiviranje volontera za uključenjem u akcije može biti usmjereno na pružanje novih vještina i znanja ili na činjenicu da se tako pridonosi održivosti i dobrobiti organizacije za koju volontiraju. Ovo je posebice izraženo kod ronilačkih klubova, čiji su članovi aktivni volonteri u čišćenju morskog otpada te i sami organiziraju mnoge akcije.

Iako je teško govoriti o motiviranju baš svih skupina volontera na jednom mjestu, važno je planirati da se odabranim sudionicima jasno predstave ciljevi akcija, pripreme znakovi zahvalnosti u vidu promotivnih materijala s akcije i/ili pokriju stvarni materijalni troškovi sudjelovanja na akciji. Većinom ovakav sustav volontiranja je u RH prihvaćen i uobičajen. U slučaju nekih izvanrednih situacija i/ili troškova potrebno je upoznati se sa zakonskim propisima, prvenstveno sa Zakonom o volontiranju.

Promocija akcija čišćenja nije moguća bez promišljenog **komunikacijskog plana**. Za razradu istog uputno je uzeti u obzir tko su sudionici akcije, lokalitet akcije i partneri u provedbi akcije. Ovisno o tome potrebno je osmisliti i izraditi promotivni materijal koji se obavezno dijeli svim sudionicima i partnerima u akcijama čišćenja.

Neki od uobičajenih promo materijala su: majice s oznakama akcije, kape, višekratne boce za vodu, višekratne posude i pribor za jelo, oprema za ribare i sl. Vrsta, broj i dizajn promo materijala doista ovisi o budžetu organizatora i kreativnosti tima te o zahtjevima donatora ako je akcija financirana na taj način. Posebno je važno obratiti pažnju na vrijeme izrade promotivnog materijala jer se pokazalo kako je 2 mjeseca prije održavanje same akcija krajnji rok za početak izrade istog.

Osim promo materijala kao obavezan alat u komunikaciji akcija je osmišljavanje i objava medijskog sadržaja o akcijama i uključivanje medija u provedbu samih akcija. Na ovaj način promiču se ciljevi i vrijednosti dobrog gospodarenja otpadom, ali i osigurava vidljivost organizatora akcija te svih partnera i donatora. U svrhu bolje medijske pokrivenosti organizatori se mogu odlučiti provesti dodatne aktivnosti tipa dodijele nagrada volonterima, priznanja, zahvalnice i sl.

U svemu se ne smije zaboraviti vrednovati doprinos koje sudionici volonteri pružaju, ne samo sudjelovanjem u akciji već i stavljanjem na raspolaganje vlastite opreme, usluga i sl.

3. PROVEDBA AKCIJA ČIŠĆENJA OTPADA IZ MORA

Nakon temeljitih priprema provedba akcija čišćenja pretpostavlja uspješno koordiniranje sudionika, dionika i nadležnog komunalnog društva s ciljem obavljanja aktivnosti čišćenja i pravilnog zbrinjavanja prikupljenog otpada.

Održavanje same akcije predstavlja otprilike trećinu ukupnog angažmana potrebnog za organiziranje i provedbu akcija, stoga bi se dio ovog poglavlja također mogao svrstati u pripreme radnje. No, uzimajući u obzir da slijedeće radnje pretpostavljaju direktnu komunikaciju sa sudionicima akcija s aspekta organizacije možemo reći da predstavljaju izvršavanje same akcije.

3.1. Izrada plana akcije čišćenja i dostava plana sudionicima

Protok relevantnih informacija ključan je za uspješnost provedbe akcije i pozitivan utisak za sve koji sudjeluju u procesu.

Za sve vrste akcija čišćenja otpada iz mora koje su predmet ovog protokola potrebno je izraditi Plan akcije koji sadrži minimalno slijedeće podatke:

- vrijeme s rasporedom održavanja pojedinih faza akcije čišćenja po uzoru na niže navedeni:

Subota, 27. lipnja 2020.	
Vrijeme	Opis
9:00	Okupljanje sudionika akcije čišćenja ispred broda
9:00 – 10:00	Polazak s brodom, dolazak na lokaciju, podjela zadataka, uputa za provođenje monitoringa i podjela opreme za čišćenje (vrećice i rukavice), početak akcije
10:00 – 11:00	Akcija čišćenja
11:00 – 12:00	Povratak i prihvat otpada
13:00	Ručak

- točnu lokaciju održavanja akcije po mogućnosti ucrtanu na karti te lokaciju okupljanja ukoliko je različita od lokacije čišćenja,

- broj sudionika,

- potrebnu opremu i informaciju tko ju osigurava,

- kontakt organizatora i nadležnih tijela/poduzeća.

Ovisno o tipu akcije i profilu sudionika Plan akcije je potrebno dostaviti prilagođenim komunikacijskim kanalima (službeni dopisi, mailing liste, javne objave itd.) sudionicima i nadležnim tijelima najmanje 7 dana prije održavanja akcije.

Ukoliko je akcija predviđena i kao aktivnost educiranja i informiranja šireg kruga krajnjih korisnika uputno je prilagoditi Plan akcije u pozivu prema medijima kako bi popratili događaj. U ovom slučaju svakako je potrebno uzeti u obzir i vrijeme te ljude za davanje izjava na licu mjesta.

3.2. Načini prikupljanja otpada

Ovisno o tipu akcije razlikuju se načini provedbe čišćenja otpada iz mora. Iako postoje mnoge metode i načini prikupljanja u ovom protokolu predlažemo metodologije koje su testno primjenjivane na svakoj od 21 akcija čišćenja tijekom 2020. godine od strane angažirane nevladine udruge Sunce na području sedam priobalnih županija.

U provedbi akcija čišćenja otpada na morskim plažama uputno je najprije procijeniti lokaciju u smislu duljine plaže, količine otpada koja se na njoj nalazi i raspoloživih sudionika za čišćenje. Kako je minimalan broj sudionika 7 na 100 metara plaže, tako se sve sugestije u ovom odlomku trebaju sagledavati u tom kontekstu. Nadalje, važno je utvrditi hoće li se u okviru akcije čišćenja provoditi i pregled i razdvajanje prikupljenog otpada. Ukoliko će se provoditi pregled i razdvajanje morskog otpada relevantno je slijedeće poglavlje.

Ukoliko se provodi akcija čišćenja koja uključuje pregled i razdvajanje prikupljenog otpada, potrebno je sudionike podijeliti u timove s jednakim brojem sudionika. Svaki tim zadužen je za određenu vrstu otpada. Neke od uobičajenih vrsta za koje se oformljuju timovi za sakupljanje te pregled i razdvajanje morskog otpada, a za koje je utvrđena prisutnost na plažama u RH su: plastika, metal, staklo, glomazni otpad, građevinski otpad, biorazgradivi komunalni otpad. Timovi se određuju s obzirom na zatečene uvijete. Nakon što se završi sa čišćenjem plaže pristupa se vaganju pojedinih vrsta otpada i podaci se bilježe u prethodno utvrđen formular koji se nalazi u nastavku ovog Protokola. Nakon vaganja i popisivanja sakupljenog otpada isti se predaje na prethodno dogovoren način nadležnom komunalnom poduzeću.

Glede **provođenja akcija čišćenja morskog otpada ronjenjem**, svaki ronilac prikuplja otpad samostalno u mrežastu vreću. Na kopnu je potrebno osigurati tim za pregled i razvrstavanje i vaganje ukupno prikupljenog otpada. Veći komadi otpada se izvlače uz pomoć više ronioca i tima koji je na plovilu i/ili kopnu. Neke od uobičajenih vrsta za koje je utvrđena prisutnost na plažama u RH su : plastika, metal, staklo, glomazni otpad, građevinski otpad, biorazgradivi komunalni otpad. Nakon vaganja i popisivanja sakupljenog otpada isti se predaje na unaprijed dogovoren način nadležnom komunalnom poduzeću.

Metodologija **prikupljanja otpada s dna mora kočarenjem** ponešto je različita od navedenih. Naime, prikupljanje otpada vrši se povlačenjem pridnenih mreža u okviru redovnog rada kočice. Po izvlačenju mreže ribar vlasnik povlastice za obavljanje ribarske aktivnosti zajedno sa svojom posadom odvaja morski otpad iz mreža na način da ga sortira u vreće prema vrstama. Otpad se

selektira u vreće prema uobičajenim vrstama (plastika, metal, staklo itd.) te se pri privezu koče u matičnu luku predaje organizatoru akcije koji vrši popisivanje i vaganje prikupljenog otpada. Nakon vaganja i popisivanja sakupljenog otpada od strane organizatora akcije čišćenja isti se predaje na prethodno dogovoreni način nadležnom komunalnom poduzeću.

3.3. Pregled i razdvajanje prikupljenog morskog otpada tijekom akcija čišćenja plaža

U Hrvatskoj se trenutno primjenjuje metodologija monitoringa morskog otpada prema pristupu osmišljenom u okviru DeFishGear¹ projekta. S obzirom da je navedeni pristup vrlo stručan i u tom smislu ima određena ograničenja za široku primjenu od strane zainteresiranih dionika (nevladine udruge, škole, lokalne zajednice i sl.), ovdje je predložen prilagođen Protokol za pregled i razvrstavanje morskog otpada prikladan za jednostavnu primjenu od strane „ne-stručne“ javnosti u akcijama čišćenja, a u cilju ujednačenog pristupa prikupljanja relevantnih podataka koji će objedinjeni u jedinstvenoj nacionalnoj bazi podataka i biti temelj za buduće planiranje i upravljanje ovim problemom.

Organizacija:

- Dolaskom na mjesto lokacije akcije čišćenja potrebno je sudionike podijeliti u timove. Broj osoba po pojedinom timu ovisi o ukupnom broju sudionika, ali je važno da broj timova odgovara broju kategorija otpada koje se skupljaju. U slučaju manjeg broja sudionika svakom je timu potrebno dodijeliti dvije do tri kategorije otpada za sakupljanje.
- Prije samog početka provedbe akcije odrede se koordinate (moguće ih je odrediti uz pomoć mobilong uređaja) i duljina plaže te startna i krajnja točka.
- Kada krene akcija svaki tim istovremeno sakuplja svoju kategoriju otpada na način da osobe unutar tima podjele zaduženja (jedan zapisuje, drugi sakupljaju i sl.).
- Pregled i razvrstavanje potrebno je provesti prema predloženom obrascu u nastavku kojim je utvrđeno 8 vrsta otpada.
- Za svaku kategoriju otpada potrebno je planirati / koristiti odgovarajuće različite vreće koje se po dodijeljenim vrstama podijele timovima.
- Za pregled i razvrstavanje koriste se obrasci sastavljeni prema sljedećem principu:
- Po završetku akcije sudionici se okupljaju na dogovorenom mjestu i osoba koja je zadužena za organizaciju na praznom obrascu objedinjuje podatke za svaku od sakupljenih vrsta te ručnom vagom važe svaku vreću. Dobiveni podaci upisuju se ispod svake kategorije u kućicu predviđenu za taj podatak.
- Završno slijedi obrada dobivenih podataka i unos u nacionalnu bazu podataka.

^{1 1} Projekt IPA Adriatic CBC programa 2007 – 2013 pod nazivom “Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji” – (engl. „Derelict Fishing Gear Management System in the Adriatic Region)

(2)

Ime prezime, e-mail adresa promatrača:

Datum akcije čišćenja: _____

Organizator akcije čišćenja: _____

Područje akcije čišćenja (Mjesto, Županija): _____

Naziv plaže: _____

Vrsta plaže: _____

Površina područja plaže koja se čisti (m²): _____ **GPS**
koordinate: _____

Blizina objekata (Caffe bar, Restoran, Uzgajališta, Ribarske luke): _____

Pristupačnost plaže: Autom Brodom Šetnjom

Skicaplaže I područja

Kako prebrojati predmete?

4 predmeta: IIII

5 predmeta: IIII —

8 predmeta: ~~IIII~~ III

PLASTIKA	Broj predmeta
Vrećice	
Boce pića	
Čepovi i poklopci	
Boce sredstava za pranje	
Pribor za jelo i posude za hranu (čaše, pribor za jelo, šalice, slamke)	
Opušci	
Upaljači	
Obuća i odjeća (plastični dijelovi)	
Ribarski alat	
Pergolari	
Užad	
Kutije od stiropora i komadi istoga	
Štapići za uši	
Građevinski materijal od plastike	
Drugi predmeti od plastike	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina (Kg):

GUMA	Broj predmeta
Lopte i Loptice (i u komadima)	
Čizme	
Kuhinjske gumice	
Gume i zračnice (buveli)	
Drugi predmeti od gume	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

OBRADENO DRVO	Broj predmeta
Štapići sladoleda, čačkalice, vilice ili drugi pribor za jelo od drveta	
Čitave drvene kutije ili komadi istih	
Pluteni čepovi	
Čitavi drveni predmeti koje su izradili ljudi	
Kistovi i olovke	
Drugi komadići obrađenog drveta	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

TKANINA	Broj predmeta
Odjeća, kape, krpe i ručnici	
Cipele i sandale (na primjer od kože ili tkanine) bez potplata ukoliko je od drugog materijala	
Tepisi	
Užad, konopci i mreže	
Torbe ili vreće od platna	
Drugi predmeti od tkanine	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

PAPIR	Broj predmeta
Papirnate vrećice	
Kutije i kartoni, komadići istih	
Kutije cigareta	
Pakiranja za hranu, pića i druge namirnice i tetrapaci	
Novine i časopisi	
Drugi predmeti od papira	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

STAKLO I KERAMIKA	Broj predmeta
Staklene boce, komadi boca	
Staklenke, komadi staklenki	
Žarulje, neonske žarulje	
Predmeti korišteni za stolom (čaše, keramički tanjuri, šalice itd.)	
Građevinski materijal (cigle, cement, cijevi)	
Drugi predmeti od stakla ili keramike	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

METAL	Broj predmeta
Limenke pića	
Konzerve hrane	
Pribor za jelo lonci	
Aluminijske folije i pakiranja	
Čepovi za boce i poklopci	
Bačvice, kante, limenke boje i druge velike posude	
Ribički alati (olova, udice i kuke)	
Žice, kablovi, metalne mreže, bodljikava žica, metal koji se koristi u građevini	
Kućanski aparati i drugi elektronski materijal (hladnjaci, perilice rublja, baterije itd.)	
Drugi predmeti od metala	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina (Kg):

MEDICINSKI OTPAD	
Ukupan broj predmeta:	Ukupna težina(Kg):

3.5. Postupanje s prikupljenim otpadom

Za sve vrste akcija čišćenja otpada iz mora koje su predmet ovog Protokola vrijedi postupanje u skladu s načelima propisanim važećim aktima za održivo gospodarenje otpadom. Sav prikupljen otpad gdje to njegova svojstva dozvoljavaju, potrebno je razvrstati prema prethodno definiranim vrstama (papir, plastika, staklo, metal, krupni otpad, građevinski otpad, auto-olupine, medicinski i infektivni otpad i dr.) i pripremiti za sakupljanje od strane ovlaštenog komunalnog poduzeća na dogovorenoj lokaciji.

Otpad pripremljen za odvoz ovlašten je odvesti jedino operater komunalnog poduzeća koji posjeduje valjanu dozvolu kako bi ga odložio sukladno dozvoli i važećim propisima.

Komunalno poduzeće koje je preuzelo otpad kao dokaz izdaje potvrdu o preuzetom otpadu.

4. OBRADA PODATAKA NAKON PROVEDBE AKCIJA

Obrada podataka po provedenim akcijama obuhvaća dio obveznog izvještavanja prema JLS sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, specifične izvještaje ovisno o potrebama i ciljevima organizatora akcija te obradu i pohranu podataka dobivenih pregledom i razvrstavanjem morskog otpada.

Po završetku svake akcije čišćenja koje su predmet ovog protokola potrebno je izraditi izvještaj o provedenoj akciji koji sadrži minimalno slijedeće podatke: lokacija akcije s koordinatama, skica lokacije, površina čišćene lokacije, kriterij odabira lokacije, dostupnost lokacije, vrijeme održavanja i agenda akcije, sudionici akcije, logistika akcije koja uključuje opremu i administrativne preduvjete, rezultate akcije u broju i vrsti prikupljenog otpada, podatke o poduzeću koje je preuzelo otpad, način postupanja s otpadom nakon preuzimanja, fotografije s akcije, potpisne liste te aktivnosti poduzete prema medijima u cilju komuniciranja s javnosti i senzibilizacije lokalnih zajednica.

Izvještaj o akciji uputno je pohraniti kod organizatora, a po jedan primjerak dostaviti nadležnoj JLS, lučkoj kapetaniji i donatoru ako je primjenjivo.

Svi prikupljeni podaci dobiveni pregledom i razvrstavanjem morskog otpada obrađuju se i pohranjuju kod organizatora akcije i učitavaju u nacionalnu bazu podataka.

DODATAK I.- ZAKONODAVNI OKVIR

I. Nacionalni propisi:

Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)

Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN, 94/13, 73/17, 14/19)

Pomorski zakonik (NN, 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19)

Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN, 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16)

Zakon o potvrđivanju izmjena Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja i Protokola o sprječavanju onečišćavanja Sredozemnog mora potapanjem otpadnih i drugih tvari s brodova i zrakoplova (NN-MU, 17/98)

Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14, 39/17, 112/18)

Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke (NN, 110/04)

Uredba o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN, 128/04)

Odluka o donošenju Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (NN 97/17)

Odluka o donošenju Akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (NN 153/14)

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine (NN, 3/2017) + Odluka o donošenju Plana?

II. EU propisi i međunarodni ugovori:

Direktiva 2008/56/EZ Europskoga parlamenta i vijeća od 17. lipnja 2008. kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike morskoga okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008)

Direktiva komisije (EU) 2017/845 od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu okvirnog popisa elemenata koje treba uzeti u obzir pri pripremi pomorskih strategija

Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike

Direktiva 92/43/EEZ Vijeća od 21. 05. 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore

Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja

Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ

Odluka komisije (EU) 2017/848 od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju kriterija i metodoloških standarda za dobro stanje okoliša morskih voda, kao i specifikacija i standardiziranih metoda za praćenje i procjenu te o stavljanju izvan snage Odluke 2010/477/EU

Protokol Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja, ratificiranim od strane Republike Hrvatske (Zakon o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja) (Međunarodni ugovori - NN 8/12)

Regionalni plan Barcelonske Konvencije o gospodarenju morskim otpadom u Mediteranu, lipanj 2013. (Regional Plan for the Marine Litter Management in the Mediterranean, June 2013)

DODATAK II. - PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Najbolji primjeri prakse i primjeri s detaljnim opisima (dodatne informacije su moguće, ali na jezicima izvršitelja projekta/akcije):

1) <http://www.marlisco.eu/integrated-action-plan-for-the-cleaning-of-the-channel-coast-france.en.html>

- Glavno vijeće Manchea (GC50) razvilo je vodič za pomoć lokalnim vlastima, socijalnim poduzećima i drugim dionicima koji žele organizirati čišćenje obale Channel. CG50 je također, uz pomoć lokalnih dionika, pripremio i Akcijski plan za čišćenje obale Kanala.

2) <http://www.marlisco.eu/sea-surface-marine-litter-cleaning-operation-turkey.en.html>

Turska praksa redovitog prikupljanja otpada iz mora s brodovima koju provode općine.